AZTAG
JOURNAL ARMENIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ
ՍԻՐԻԱ տար. 425, Վեցամսեայ 225 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՔՍ. տարի. 6. Վեցամսեայ 4 տոլար
Տնօրէն-Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԳԱՊԱՐ

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԹԱՔԱԹ
ՕԳՈՍՏՈՍ 29
1931

ՀԵՌՈՒԷ
ZUSC
3.50 Ս.Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է ըսել թերթս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ՝ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Ձեռագրակուած ձեռագիրները եւ չեն վերադարձուիր | Թիւ 55 (500)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՀԱՆԳՐՈՒԱՆ ՄԸ

Բազմաթիւ դժուարութեանց և խոչընդոտներու կուրծք տալէ վերջ, «Ազգակ» հայ թերթին յատուկ դժնդակ պայմաններու վրայ ժպտելով կը բոլորէ իր հինգհարիւր թուեակը։

Մանաւանդ սկզբնական օրերուն յարուցուած կարգ մը արգելքներ անոր հրատարակիչը պիտի մատնէին յուսահատութեան, եթէ երկու ընկերներ զօրավիգ հանդիսանալով չյաղթէին այդ դժուարութեանց և իրենց կարելի օժանդակութիւնը չտրամադրէին։

Իր սկիզբէ շրջանին պէս, դժուարութիւններով և խութերով լեցուն եղան «Ազգակ»ի հրատարակութեան միւս շրջանները, բայց հինգ տարի, հինգ հարիւր անգամ չուշ ու հոգի սպառած, միտք յոգնեցուցած ու սիրտ մաշեցուցած է ան, տոկալով իր ասպարէզին բոլոր դառնութիւններուն ու զրկանքներուն։

Անթիւ բարեկամներու և անձնուէր աշխատակիցներու կոչին, որոնք առանց վարձատրութեան և ակնկալութեան տեսակներէն իրենց գրիչները ի սպա դրած են մեր թերթին, ունեցած ենք նաև կիրքով ու նախանձով թունաւորուած եւ ճղճիմ հաշիւներէ առաջնորդուած թշնամիներ, որոնք աշխատած են մթագնել «Ազգակ»ի պայծառ տեսքն ու յառաջդիմութիւնները։

Սակայն մեր մղած պայքարներուն արդարացութեան և մեր թշնամիներու պարտութեան լաւագոյն ապացոյցն է «Ազգակ»ի վայելած լայն ժողովրդականութիւնը, որ օրէ օր աւելի կը տարածուի և իր խօսքին տիրապետութիւնը կը հաստատէ այս շրջանին վրայ։

Արհամարհած ենք յարուցուած բարոյական ու նիւթական բոլոր դժուարութիւններն ու չարամիտ քննադատութիւնները։ Առաջնորդուած ենք առողջ գաղափարականով մեր գաղափարական մամուլին, որ կը քալէ ժողովուրդին հետ և կը ձգտի անոր բարօրութեան։

Եթէ «Ազգակ» շատ համեստ անկիւն մը միայն գրաւած է մեր գաղափարական մամուլին մէջ, կարեւոր է անոր գրաւած դիրքը Սիւրիահայ կեանքին մէջ։ դիրք մը՝ որ կը բացատրուի այն դերով որ վիճակած է մեր թերթին այս գաղութին մէջ իր հրատարակութեան առաջին օրէն մինչև այսօր։ Եւ արդէն «Ազգակ» ծնած է այդ պահանջները բաւարարելու համար։

Յաջողա՞ծ ենք արդեօք մեզի վերապահուած այդ կարեւոր դերին մէջ, այդ կը վկայէ մեր գոյութեան հինգ տարիներու ընթացքին մեր տարած աշխատանքը և ընթերցող հանրութեան գնահատանքը։ Այդ կը վկայէ նաև մեր թերթի տարէ տարի գտած աւելի լայն ժողովրդականութիւնն ու յառաջդիմութիւնները։

«Ազգակ»ի հինգ տարուայ գոյութիւնը վերելքի շրջան մը եղաւ։ Փոքրածաւալ եւօրեայ «Ազգակ»ը շուտով եղաւ մեծածաւալ և վոխանակ հինգ սիւնակի, իւրաքանչիւր էջը փովանդակեց վեց սիւնակ. շատ չանցած միլիոնոյն ծաւալով վերածուեցաւ երկօրեայի և տարիէ մը ի վեր ալ կը հրատարակուի եօթը սիւնակով մեծածաւալ երկօրեայ։ Այս շրջանին մեր ոտքերուն տակ նետուած իրիերը չկրցան կասեցնել մեր յառաջխաղացումը և ոչ ալ կաղեցնել։ Շարունակեցինք վերելքը և դեռ կը շարունակենք մօտ ատենէն օրաթերթի վերածելու համար մեր թերթը։ Պատրաստուած են արդէն պէտք եղած միջոցները շուտով օրաթերթ «Ազգակ»ը հրատարակելու համար։

Այսօր տեսնելով մեր թերթի հինգհարիւրերորդ թիւը, համեստ բայց անվհատ կորովով և անյաղթելի կամքով տեսնուած լաւ գործի մը գոհունակութիւնը ունինք։ Այդ գործը պիտինք որ ունեցաւ իր պակասներն ու թերութիւնները, իր սայթաքումներն ու տկարութիւնները, որոնց լրացումը, աւա՜ղ, տրուած պայմաններու մէջ հնարաւոր չէր։ Որովհետև լոկ իր ընթերցողներու քաջալերանքին ապաւինած, նիւթական անհամեմատելի պայմաններու տակ հրատարակուեցաւ «Ազգակ» և միջոցներ չունեցաւ լրացնելու իր պակասները։

Այսօր, սակայն, աւելի լաւատես ենք մենք մեր ապագայի նկատմամբ։ Եւ այդ լաւատեսութիւնը չբխեր մեր թերթի այսօրուան հինգհարիւր թուեակի շօշափելի արդիւնքէն և իր դտած լայն ժողովրդականութենէն, և ոչ ալ սեփական մամուլով օժտուած ըլլալու հանգամանքէն։ Այդ յոյսի և լաւատեսութեան միակ աղբիւրն է այն մաքուր և սրբազան Գաղափարը, ներշնչումներու այն մշտավառ հնոցը, որով կ'առաջնորդուին հայ գաղափարական լրագրութեան անդամները։ Մենք կը շարունակենք քալել անվհատ այդ միլիոնոյն ճամբէն և միլիոնոյն գաղափարներով, ըլլալով չափազանց աններող բոլոր անոնց հանդէպ, որոնք կ'աշխատին փոքրացնել մեր ազգային արժէքները։ Պիտի ըլլանք անխնայ հարուածելու համար բոլոր անոնք որոնք կ'ոտնակոխեն ազգային շահերը։

Իր բոլոր պարտականութեանց և կոչումին իրականացման համար «Ազգակ»ի պատուանդանն է իր անձնուէր աշխատակիցները և ընթերցասէր երիտասարդութիւնը, որոնք եղած են մեր կենսունակութեան աղբիւրը։

ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Հայ կեանքի հարազատ հայելին է և իր մասուլը։ Վերջին յիսնամեակը մեր պատմութեան՝ իր խոյանքներով, աղէտներով, յոյսերով և յուսախաբութիւններով ճշգրիտ կերպով կը ցոլանայ այդ հայելիին մէջ։ Կովկասահայ «Մշակ»ով, մինչև Պոլսոյ «Մասիս»՝ ի յայտ կուգայ ազատատենչ երիտասարդութեան մը պոռթկումը, և մամուլը կը դառնայ ազնուագոյն աղբիւրներէն մէկը ցեղի գարթնօղքին։ Այնտեղ է որ հասակ կը նետեն Ռափիներն ու Արփիարեանները, երբեմն արուեստի և երբեմն պայքարի աւետարանիչները դառնալով։ Աւելի յետոյ՝ Համիտեան յեղաշրջութեան և ռուսական 1905ի շարժումներէն՝ մամուլը ասոնցմէ աբար կը մտնէ իր անկման շրջանը, յաճախ հանելով տարտնացուցիչ ստորեանններու։ Սահական սահմանադրութենէն յետոյ է որ կրկին թափ կ'առնէ մամուլի գործը սահմանի եռա կողմերուն վրայ, «Ազատամարտ»ով, «Հորիզոն»ով, և շարք մը գաւառական թերթերով։ Ընդհանուր պատերազմը կուգայ կրկին թեւաւորել մամուլի գործը, անհետացնելով իր հետ ոչ միայն գործը, այլ և գործին լաւագոյն առաքեալները։ Ու ահա յետպատերազմեան հայ մամուլը, արտասահմանի մէկ ծայրէն միւսը, բազմաթիւ օրաթերթերով, պարբերաթերթերով եւ ամսագրերով։

Պատմութիւն չէ այս ակնարկը, թերեւս յանցանք իսկ այսքան հաղթեալ յիշատակում մը. չեշտենք միայն, որ բոլոր շրջաններուն այ, թէ լքման եւ թէ վերականգնումի օրերուն, բացառակ չէ եղած հայ մամուլի անկումը, ամենանեղ օրերու մէջ անգամ դոնուած է գաղափարական մամուլ մը՝ որ բարձր պահած է ցեղին առաքինութիւնները, յոյսը չեփորած ու գերմարդկային ճիգերով լծուած հայ կեանքի մաքրագործման եւ ցեղային իտէալներու իրականացման։ Ինչպէս եւ ամենալուսաւոր օրերու մէջ անգամ չէ անհետացած հայ անունէն սարտ բերող մամուլ մը, ուրացող մեր ցեղային բոլոր արժէքները, ոտնահարող մեր ազգային բոլոր սրբութիւնները։

Կ'ուզենք շեշտել որ մեր կէս դարու մամուլի պատմութեան մէջ, կարծիր երիգի պէս կ'երկարի գաղափարական մամուլ մը, անընկճելի հաւատքով ումրացած, միշտ պայծառ իտէալով, միշտ անպարխնդիր ու միշտ նուիրուած հայ ժողովրդի ազատագրութեան գործին։

Նոյնը չէ՞ նաև այսօր։ Ծուատուած հայրենիք մը, մէկ կողմը ամայութիւն և անթաղ ոսկորներ, միւս կողմ բռնութիւն ու բարոյական քայքայում, ժողովուրդ մը աստանդական ու տարուբեր շատ մը ափերու վրայ, կը թուի վայրկեան մը որ կորած է ամէն ինչ, և հայրենիք և ժողովուրդ և ցեղային դաշաւոր իտէալներ, կարծես մարդկային տրամաբանութիւնը այլեւս ընկճուած և յուսահատութիւն կը թելադրէր, ու գաղափարի մարտիկը պէտք էր իյնար ուս ժասպան և արիւնաքամ, բայց ցեղային բնազդն ու անընկճելի ոգին անգամ մըն ալ կը ծառանայ իր ճակատագրին դէմ՝ պայքարը տանելու համար իր վախճանին, բոլոր հորիզոններու տակ այդ պայքարին մէջ գարձեալ յառաջապահ ունենալով հայ գաղափարական մամուլը։ Ի՞նչ հոգ, որ վաճառուած մամուլ մը, վարժ դաւաճանութեան ոգիներուն մէջ ամէն վայրկեան կը ձգտի նսեմացնել անոր գործը, նոր չէ պատմութիւնը և դարման չունի, որքան ատեն որ ազատութեան եւ անկախութեան այրող արեւը չի լուսնցներ իսպառ հայ կեանքի տատակները։ Կը բաւէ սփոփարար չունչը որ վարակած է մեր մամուլը, հայրենեաց արժանի մամուլը, արտասահմանի բոլոր վայրերուն մէջ, կը բաւէ այն որ մեր ազգին ժողովուրդը հետզհետէ կը ծաղկեցնէ, կը քաջալերէ, զօրավիգ կը կանգնի այդ մամուլին, ապրիլ տալով որ ան աւելի լայն չափով զոհացնէ իր բարոյական, գեղարուեստական պահանջները։

Անյողդողդ ու յուսավառ, մոլեռանդ աւանդապահ մեր ցեղային առաքինութիւններուն, թելադրուած ամէն առիթներու մեր սրբազան գաղափարէն, ջերմացած մեր մեծ նահատակներու թողած խօսքով ու գործով, հայ գաղափարական մամուլը պիտի չարունակէ իր գործը անայլայլ ու անայլայլ, միշտ արհամարհելով խօսքն ու գործը մեր դժբաղդութենէն առաջացած բոլոր անուզներուն, հայ կեանքի բոլոր պառաւներուն, որոնք կը ձգտին պղտորել հայ հանրային կեանքը, բայց և որոնք իրենց արժանի պատասխանը կ'առնեն մեր սքանչելի ժողովուրդէն։

Մրցագին մաղթանքներ՝ հայ գաղափարական մամուլի բոլոր մշակներուն։

ԼՈՒԹԵՐ

500

«Ազգակ» այսօր կը հրատարակէ իր հինգհարիւրերորդ թիւը։

Կա՛րճ չէր, ոչ ալ հա՛րթ այն ճամբան, ուրկէ ան անցաւ հասնելու համար իր այսօրուան տեղը, որ թէեւ բարձունք մը չէ, բայց ըլլալու ամէն յոյս կը ներշնչէ։

Թերթ մը կամ պարբերագիր մը հրատարակելը հազուադէպ երեւոյթ մը չէ մեր քով, նոյնիսկ այս գաղութին մէջ, բայց զոյն շարունակելն ու ասիճանական վերելքի մը հետ, հասարակութեան ամէն խաւերուն մէջ մտցնելը դժուարին, ու միայնագամայ բախտաւոր գործ մըն է, որ ամէն կազմակերպութեան կամ անհատի վիճակուած չէ։

«Ազգակ»ի դերը։ Ուղղ հաւատամատութիւն մը Սիւրիահայութեան մտաւոր և ազգային կարիքներուն հետ։

Նախ՝ իւրաքանչիւր հայու, մանաւանդ Կիլիկեցիի տունէն ներս թափանցելով, «Ազգակ» վառ կը պահէ մեր մայրենի բառարը։

Յետոյ՝ կը ցոլացնէ Սիւրիահայութեան ազգային, կրթական ու քաղաքական կեանքը և կը ձգտի անոր բարեբաստութեան։

Ապա՝ կը հանդիսանայ կապ մը հայաւարար յարաբերութիւններուն միջեւ։

Հայը՝ արարին իրեն հանդէպ բռնած քաղաքականութեան և տածած զգացումներուն կը ծանօթանայ «Ազգակ»ի միջոցաւ։

Արաբական մամուլն ալ հայերու ազգային, տնտեսական և քաղաքական բաղձանքներուն և անմիջական հանգիստներուն, ինչպէս նաև անոնց Սիւրիական ժողովուրդին հանդէպ ունեցած մտածումներուն վերաբերեալ իր ծանօթութիւնները յաճախ կը քաղէ «Ազգակ»էն։

Հայ լրագրութեան մէջ «Ազգակ» արդէն գրաւած է ակնառու տեղ մը։ Իրեն կը մնայ, յարատեւ եւ իմաստուն աշխատանքով մը ձգտիլ աւելի բարձրին ու դառնալ ոչ միայն գաղութական այլ համահայկական, բազմակողմանի պատկառելի թերթ մը։

Ն. Ք.

ՅԱՆՈՒՆ ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ

Տեղական թերթի մը սիւնակներուն վրայ զգուանքով կարդացինք Զահլէէն թղթակցութիւն մը, որ հեղինակին սև հոգւոյն եւ անանկ բարոյականին պատկերն էր։

Անշուշտ հոս մեր նպատակը չէ սոյն և նման բարոյապէս անանկացած թղթակիցներու հոգիներու խորքին մէջ բոյն դրած և արմատացած կեղտոտութիւններու expositionներով հանրութիւնը զբաղեցնել։ Անցնինք մեր բուն նիւթին և յանուն ճշմարտութեան պարզենք իրերը իրենց իսկական պատկերացումով։

Առաջին՝ Արժ. Տէր Ցուսիկ քհ. նախնիկեանը հրաւիրուած էր տեղւոյս Պատ. Թաղ. Խորհրդոյ նախագահ Արժ. Տէր Դիոնիս հօր կողմէ 28 Մայիս և Ցուլիս 5 իրար յաջորդող նամակներով։ Օգտուելով այս առիթէն Տէր Դիոնիս հայրը ամենայն 5ին Դամասկոս մեկնեցաւ մասնագէտ բժիշկներու քննութեան ենթարկուելու համար ու իրեն յաջորդ կարգեց Տէր Ցուսիկ հայրը որ մնաց շաբաթ մը միայն մինչև տէր հօր վերադարձը։

Երկրորդ՝ Պատ. Թաղական Խորհուրդի և նախագահ հօր հրաւէրով Օգոստոս 9ի կիրակի օրուայ պատարագիչն էր Տէր Նախնիկեան ոբուն գոռ ձայնը, ներդաշնակ և մեղամածիկ երգեցողութիւնները եւ մանաւանդ իր տասնամեայ զաւկին սարկաւագութիւնը, գեղաձայն երգերով սքանչացում և զարմացում կ'առթէին ժողովուրդին։ Իսկապէս քաջալերութեան արժանի էր այն փոքրիկին բնատուր ձիրքը և յանկութիւնները։

Երրորդ, «Հայր մեր»ի ատեն պատարագիչ տէր հայրը կուռ ոճով խորիմաստ քարոզ մը խօսեցաւ բռնարան ունենալով «Ճշմարտութիւնը»։ Տէր հայրը նիւթը դասաւորած էր 1.— Բիբլ. ուժը, 2.— Հանրային կարծիքը, 3.— Հարստութիւնը, 4.— Դիտութիւնը, 5.— Կրօնքի կառարած դերը մարդկային ընկերութեան մէջ։ Իւրաքանչիւրին արժէքը մանրամասնեց և եզրակացուց թէ կրօնքն է մէկը և ամենազօրաւորը այն զերագոյն ուժերէն զոր մարդ էակը անհրաժեշտօրէն պէտք ունի իր հոգու եւ բարոյականի ազնուացման և զօրեղացման համար։

Բացարձակ ոուտ և կեղտոտ ցաւ. փրոտուք է թղթակցի մը «Հայաստան չկայի պատմութիւնը։ Տէր հայրը երբ բեմէն կը մանրամանէր իր դասաւորած նիւթերու արժէքները — որ վստահ ենք թէ թղթակիցը մասնորապէս և բարոյապէս իւրացնելու և մարսելու արժանիքէն բոլորովին զուրկ է և՝ անանկ — աւելցուց թէ «բիբլ ուժը» կը յանդգնի ամէն ինչ խեղդել, խեղդել սիրար, խեղդել խիղճը, խեղդել ամէն նուիրականութիւն եւ սրբութիւն մի միայն իր զարհուրելի տիրապետութիւնը ապահովելու և ամրանցնելու համար։

Թիրտ ուժը չ'ամչնար, չվախնար հետապնդելու իր արհաւրալից գործը մինչև վերջին կէսը, մինչև հալածանք, տարագրութիւն, ջարդ և գնդակահարութիւն, մինչև հայրական աւերումներ ու սպանդ։ Իր սրտի ոճրապարտ բնազդներէն տարուած և մոլութեան գերի բոլոր ուժգնութեամբ կ'ընդդիմանայ «նուարաութեան»։ Արժ. Տէր հայրը աւելի ամրապնդեց և յորդորեց ժողովուրդը չի յուսահատիլ, ապագայ լաւագոյն յոյսերով կապուած մնայ մայր հայրենիքին, այս օտար հորիզոններու տակ գտեսպինդ՝ փարիզ գպրոցին, եկեղեցւոյն և կրօնքին։

Ահա Արժ. Տէր Ցուսիկ հօր չինչ քարոզին խնացումը և բոլոր ճշմարտութիւնը զոր հանրութեան կը ներկայացնենք գնահատելու համար Պ. Թղթակցին բարոյական արժէքը։

Օգոստոս 10ին ժողովուրդին եւ Պատ. Թաղական Խորհրդոյ փափաքին ընդ առաջ երթալով եկեղեցւոյ մէջ խուռներամ բազմութեան մը ներկայութեան դարձեալ խօսեցաւ Տէր հայրը և աւելի քան 2,30 ժամ տեւող քարոզով մը հոգեկան լայն բաւարարութիւն տուաւ հաւատացեալներուն որոնք եկեղեցիէն մեկնելէն առաջ մասնաւոր շնորհակալութիւն յայտնեցին իրեն։

Հակառակ ազգայիններու և Տէր Դիոնիս հօր յայտնած ջերմ փափաքին, Տէր Ցուսիկ հայրը երեքշաբթի առաւօտ մեկնեցաւ իր պաշտօնատեղին, առարկելով որ թէև փոքր սակայն իր խնամքին յանձնուած մխիթարութեան կարօտ ժողովուրդն ալ պէտք չէ զրկուի Ս. Ատառաւածանայ և խաղող օրհնէքի տնանկատարութենէն։ Ք.

Զահլէ, 26 | 8 | 31

ՀԱՅԵՐԸ

ԶՕՐԱՎԱՐՆԵՐ ԿՈՒՐՕ ԵՒ ՏԷՍԲԷՐԷ ԹԻՒՐԲԻՈՅ ԹՇՆԱՄԻ

ԲՐՕԲԱԿԱՆՏԻ ՂԵԿԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻՆԵՐՈՒ ՁԵՌՔԸ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ

(«Միլիէթ»ի 9 Օգոստոսի թիւէն)

Սիւրիոյ ներքին սահմաններուն որոշուած միջոցին վարչական, ցեղագրական կամ քաղաքական հիմունքներէն աւելի կրօնական տարբերութեանց նկատի առնուիլը ծանօթ է։

Ուրիշ խնդրի մը անցնինք։

Զօրավար Կուրօ, բարեկամ դրացիի մը վերաբերեալ գործերու շուրջ խորհրդակցելու համար մեր երկրէն անցած միջոցին, իրեն հարկ եղած պատասխանը կընենք։ Այսու հանդերձ Ֆրանսական շրջանակներ մեզ կը մեղադրեն պոլշեւիկեան ազդեցութեան ներքեւ գտնուելու ամբաստանութեամբ։

Անկէ վերջ մարաղխտ Ֆրանսէ Տէսբէրէն եկաւ։ Իր ձիուն սանձն ու զլուխը պայիքարեաներէ բռնուած թէպէտ Դուրուչէվէ չենք տանիր զինք, բայց Ֆրանսացի Մարաղխտի մը վայել յարգանքը ու պատիւն ալ չենք խնայեր իրմէ։ Ասոր փոխարէն Ն. Վ. Մարաղխտը մեր հացէին յայտարարութիւններ կընէ։ Անոնց, Մունտուրոսէն վերջ, Գալիս ինչպէս մտնելէնին դեռ մեր երեւակայութեան էջերէն չջնջած, ցոյց տրուած այս պատիւին փոխան տեսէք ինչ դիրք կը բռնէ։

Մարաղխտ Տէսբէրէ Սիւրիա կանցնի և մեր հանրապետութեան ի միաս աշխատող տարբերու հետ զլուխ կը տեսակցի և զանոնք կը գրգռէ մեր դէմ։ Այս մասին մեր ձեռքերուն մէջ լրագրական հրատարակութիւններէն զատ փաստ չգտնելուով հանդերձ, Մարաղխտ Տէսբէրէի Հալէպի և Ալէքսանտրէթի պէս կարեւոր տեղեր հաղիւ քանի մը ժամ մնալէ վերջ Տէր Զօրի մէջ երեք օր մնալը կը հաստատէ այդ տեղեկութիւնները։ Մարաղխտը գինուորական գուժարտակ մը քնելու համար այդպէս տեղ տեղ պտիլը տարօրինակ չէ՞։

Քննութիւններէ վերջ Մարաղխտը Պէյրութ գացած է և հոն մեր յօդուածներուն սկիզբը բացատրուածին հաւաձայն, Ալէյի Պատերազմական Ատեանին կողմէ պատերազմի միջոցին կախուածներու յիշատակին կանգնած Ցուչարձանի առջեւ սգահանդէս կազմակերպել տուաւ և դրամով վարձուած եղերաբայրերու արցունքով ու ողբով մեր դէմ գրգռելու աշխատեցաւ Սիւրիացիները։

Վերջապէս նշանաւոր թիւրք բարեկամ Բլօտ Ֆարէր կուգայ։ Իր անունով ճամբաներ և հրապարակներ կառուցուած և մեծութեամբ Բիէր Լոթիի հաւասարող այս անձնաւորութիւնը փարիզ դառնալուն պէս ի միաս մեզի հրատարակութեանց կ'սկսի։ Իսմայէլ Միւէթաց կրէտ. «կամ անոր բարեկամութիւնը անկեղծ չէր և կամ ալ չտեւ աշխարհի գրաւութեան դոն գացած է»։

Ըստ մեզի ուրիշ պատճառ մ'ալ կայ։ Ֆրանսացիները քաղաքական յաջողութիւններ ձեռք բերելու համար բրօբականով մեզ տկար ձգելու։ Բայց անոնք այս ուղղութեամբ որքան աշխատին, հանգուցեալ Բիէր Լոթիի «սիրելի Ֆրանսան արեւելքի մէջ կը մեռնի»գիրքը այնքան կը բարձրանայ իր սև պատանքին մէջ։

Դարձեալ ուրիշ էջ մը քանանք։

Էղրիի շարժումները կը լմնան։ Բայց, Հայպունի կեդրոնէն, այսինքն Սիւրիայէն մինչեւ Ամերիկա արձագանգող ձայն մը «ոչ, չվերջանար, Էղրիի շարժումները կը շարունակուին, միայն թէ ձգման հետեւանքով դադարի ժամանած է», Մարաին Հայպունի ուժերը աւելի բուռն յարձակումներու պիտի անցնին» կը գոչէ։

Մարտ կուգայ. միւնոյն ձայնը կըսէ թէ՝ մեծ յարձակումը Ապրիլին, Մայիսին, Ցունիսին և մինչև անգամ Օգոստոսին տեղի պիտի ունենայ։ Հայպունի երեւելիներէն Հաշիմ պէյ «էլ Ահրար» թերթի խմբագրապետին երկար և չատ տգիտօրէն յայտարարութիւններ կընէ և կըսէ. «մեր ազատագրութեան ամենամեծ արգելքը Անգլիան է։ Վերջերս, Իրազի մէջ աշխատող նախկին Սիւլէյմանիէի Միւթէսարրֆի Թէվֆիզ Վէհպի պէյ քրտնաքն ինքնավարութիւն մը ուզելու համար բանտարկուեցաւ։

Ան կաւելցնէ.

«Անգլիան այսօր կիշխէ մեր վրան, բայց վաղը իր դէմ պիտի գտնէ մեր կառավարութիւնը պաշտպանող հերոսներ։ Պատրաստուած բողոքագիրն ու տեղեկագիրը Շէրիֆ փաշայի միջոցաւ մինչեւ Ազգերու Դաշնակցութեան պիտի ներկայացնենք։ Հակառակ թիւրքերու պընդումներուն Էղրին մեր ձեռքն է։ Ես ամիս մը առաջ հոն էի։ Էղրիի լեռներուն մէջ և շրջապատը 150000 հոգի ունեցող աշիրէթներ կան։ Ասոնք իհսան Նուրի փաշայի հրամանին ներքեւ կը գտնուին։ Թիւրք ուժերը թէպէտ կուգեն գրաւել այս շրջանները, բայց մեր դիմադրութեան առջեւ ետ կը մղուին։ Մենք մեր իրաւունքներուն տիրանալու համար ոչ միայն թիւրքերուն այլ իսարկին Պարսկաստանի, Իրագի և Անգլիոյ դէմ ալ պատերազմ կը յայտարարենք։

Վերջը ֆրանսացիի մը ձայնը կը լսուի. «թիւրքեր լմնցուցին Էղրիի շարժումները. հիմայ իրենց ազատ մնացած ուժերը հարաւային սահման կը հաւաքեն Սիւրիան գրաւելու համար»։

Դեռ կը շարունակուի այդ ձայնը.

«Մէկ կողմէն ձէզիրէթ Իպն Օմարի մէջ երբ թիւրք ուժեր կը հանախմբուին, միւս կողմէ հարաւային սահմանին վրայ ամրութիւններ տեղի կունենան։ Թիւրքերը այս մասին Իտալացիներու հետ յարմարեցան։ Իտալացիները թիւրքերու միջոցաւ կուզեն Սիւրոյ տիրանալ»։

11 (Շար.)

ՏՈՄՍԵՐ

ՅԱՌԱՋԴԻՄՈՒԹԵԱՆ ՎՆԱՍՆԵՐԸ

Գրեց՝ ԹՈՒՐԻԿ

Ամէն ատեն՝ երբ կաղ էշով կարաւանի խառնուողի մը պէս, վիճաբանութիւններու կը մասնակցիմ, ամէն ատեն ալ երեսիս կը պռռան.

— Ձեզ հասկնար է՞ն, մի խառնուիր։

— Բայց պարոն, ես մասնակցին լաւ կը հասկնայի. կը գաղասխանեմ, բայց թէև մտովի կ'անդրադառնամ որ խսկապէս առաջ ալ հասկցող չես եղած, որ վերհետև կը լիցեմ հայրս ու վարպետս որ միշտ նոյն բանը կ'ըսէին ինձ, երբ բանի մը կ'ուզէի խառնուիլ։

Ժամանակին, Նաարէատին Հօտան առուէ մը ցատկել ուզած ատենը մէջը կ'իյնայ, և կարձելով թէ տեսնողներ եղած են, որպէսզի չխնդան, բարձր ձայնով կ'ըսէ. «Ա՛խ երիտասարդութիւն, ո՞ւր ես»։ Ցետոյ երբ շուրջը նայելով կը տեսնէ որ մարդ չկայ և զինքը տեսած չեն, կ'ըսէ — ամա՜ն, առաջ ալ ասկէ՛ աւելի լաւ չէի որ...։

Այս պարագան ինծի ալ շատ կը յարմարի, առաջ ալ արդէն հասկցող չէի, և այս չհասկնալս, զիս միշտ գրած է հակառակ տեսակէտի վրայ, ամբողջ մարդկութեան հետ։

Օրինակ, ամէն մարդ յառաջդիմութիւնը կը նկատէ խիստ օգտակար և մեծ բարիք մարդկութեան համար, իսկ ես ճիշդ հակառակը կը մտածեմ. և այս տեսակէտիս վրայ ալ հաստատ կը մնամ, եթէ բոլորէն ալ չը հասկցող կոչուիմ։ Նոյն իսկ պիտի ըսեմ որ յառաջդիմութիւն ըսուածը չարիք է, ու եթէ ուժ ունենայի, պիտի արգիլէի շատ մը յառաջդիմութիւններ, մասնաւորապէս տարիքի մէջ եղած յառաջդիմութիւնները, որոնք աւերներ սկսած են գործել, բարեկամներուս ... մաղերուն ու բերանին մէջ։

Շատեր կը պնդեն որ մեր երիտասարդութիւնը շատ յառաջդիմած է... պարի և պարի մէջ. այո՛, ճիշտ է, պարը կուրծք կուրծքի եւ պառը ամերիկեան յայտարար նշաններ են յառաջդիմութեան։

Ցառաջդիմած են մեր կուսակցութիւնները... անհամբերչութեան մէջ ու կարծողներ կան որ եթէ քչիկ մ'ալ յառաջդիմեն ինքզինքին պիտի հռչակեն առանձին ազգութիւններ ազատ և անկախ, հինգակ ազգ, դաշնակ ազգ եւ ռամկավար ազգ։ Ըստ բանաձէներուն մասնակցին ազգերը այս ձեւով բաժնուած են իրարմէ։

Հ. Մ. Ը. Մ.ը այնքան յառաջդիմած է որ Փարիզի մէջ, կեդրոնական Վարչութենէն վեր, ստեղծած է Դեր-Վարչութիւն — պարարտ չհասկնաք — այսինքն է արձրը Վարչութիւն մը, իրենց տարիքին մէջ չափազանց յառաջդիմած անձերով. օրինակ, Նորատունկեան, Զօպանեան, Խսէրեան եւայլն։ Եթէ ես յառաջդիմելու չնորհքը ունենայի խոնարհաբար պիտի պահանջէի մեր Գէյրութի Հ. Մ. Ը.ի Վարչութենէն, որպէսզի յառաջդիմութեան մէջ Փարիզը գլուխ անցներ եւ կազմէր Փոքրագոյի խումբ մը Գրք. Թահմազեանէ, Հաղարպետեանէ, Տամատեանէ, Թուրիկեանէ, Թոփճեանէ, Մավիսա-

Ա.ՇԽԱՐՀԻ ԲՆԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհանրական քարտուղարութեան կողմէ հրատարակուած 1930—1931ի Վիճակագրական Տարեգիրքէն կը տեղեկանանք որ, երկրիս բովանդակ բնակչութիւնը, 19 9ի Դեկտեմբերի վերջաւորութեան կը հասնէր մօտաւորապէս երկու միլիառ հոգիի։ Իրական թիւն է 1 միլիառ 992.500,000, բայց, ցուցակին կ'ընկերանայ դիտողութիւն մը, թէ այս գնահատումը քիչ մը անորոշ է։ Զանազան բնակչութիւններէ բնակուած չարք մը երկիրներու մէջ, մասնաւորապէս Ասիոյ մասերուն մէջ չտեսնուիր պէտքվի բնակչութիւնը, զոր 400 հազար հոգի կը հաշուեն։

Ինչ որ ալ ըլլայ սակայն, Ասիան, որ իր մէջ կը հաշուէ Զինաստանը (444 միլիոն բնակիչով) եւ Հնդկաստանը (348 միլիոն), կը գտնուի ցուցակին գլուխը, իր 1,091,900,000 բնակչութեամբ։ Աշխարհի միւս բոլոր երկիրները, իրարու վրայ հաշուած, հաւասար թիւ մը չեն ներկայացներ։ Եւրոպան կը հաշուէ 498,300,000 հոգի (կլոր թիւերով), մէջն ըլլալով նաև Եւրոպական Ռուսիան կամ 374 միլիոն, եթէ չհաշուենք Սովմ.ը։

Ափրիկէ ունի 144 միլիոն 400 հազար, Ամերիկան 248 միլիոն (հիւսիսայինը 132.500 հազար, կեդրոնականը և Անթիլլեանները 34.200 և հարաւայինը 81.400 հազար)։

Եւրոպայի բնակչութեանց ցուցակին գագաթը կը կենայ Սովմ.ը 124 միլիոնով (157 միլիոն՝ ասիական երկիրներով, որուն մէկ միլիոնը Ի. Հայաստանի մէջ)։ Իսկ ցուցակին ամենէն ծայրը կը գտնուին երեք հանրապետութիւններ՝ Անտորայի հանրապետութիւնը 5000 բնակիչով, Սէն Մարէնոնը՝ 13 հազարով և Մոնաքոյի իշխանութիւնը 25 հազարով։

Խորդային երկիրներէն վերջ կուգան Գերմանիան՝ 64 միլիոնով, ապա Մեծն Բրիտանիան 45,833 հազարով (39 միլիոնը Անգլիոյ մէջ)։ Ֆրանսան և Իտալիան ունին հաւասար բնակչութիւններ՝ 41 միլիոնէն քիչ մը աւելի։ Ապա կուգան՝

Լեհաստանը	30,737,000
Սպանիա	22,761,000
Չեխոսլովաքիա	14,657,000
Նուկոսլաւիա	13,700,000
Հունգարիան	8,640,000
Պելճիքան	8,060,000
Հոլանտան	7,833,000
Աւստրիան	6.704,000
Յունաստան	6,310,000
Շուէտ	6,120,000
Պուլկարիան	5,825,000
Փորթուկալ	5,809,000
Տանիմարքան	3,525,000
Ֆինլանտան	3,370,000
Իրլանտան	2,945,000
Նորվեկիան	2 803,000
Լիթուանիան	2,340,000
Լեթոնիան	1,900,000
Էսթոնիան	1,114,000
Այպանիան	1,000,000

Ինչ կը բանին այս բազմութիւնները։ Երկրագործութիւնն ու ճարտարարուեստը կուգան առաջին գծի վրայ։ Ապա կուգայ առեւտուրը և անկէ վերջ ազատ արհեստները։ Երկրագործութեան մէջ բովանդակ աշխարհի վրայ առաջին տեղը կը գրաւէ Պուլկարիան, իր բնակչութեան 100ին 82,4ով և բրիտանական Հնդկաստանը։ Ճարտարարուեստի մէջ՝ Զուիցերիան (44,1), որ կ'անցնի Անգլիան (39,7)։ Ապա անմիջապէս կուգան Գերմանիան, Ֆրանսան և Միացեալ Նահանգները։ Յունաստանի մէջ, բնակչութեան կէսէն աւելին (53,7ան հարիւր) կը զբաղի երկրագործութեամբ, 15,7ը՝ ճարտարարուեստով և 7,6ը՝ վաճառականութեամբ։ Ազատ արհեստները կը ներկայացնեն 100ին 3ի համեմատութիւն մը միայն։

Վիճակագրական տարեգիրքին այլապէս չտեսնուն մէկ մասը կը կազմէ գործադուլներու ցուցակը։ Առաւելագոյն չափանիշը, 1926ին։ վիճակած է Անգլիոյ, որ ունեցած է աշխատաւորական 323 վէճեր, գործադուլ հռչակած են 2,734,000 բանուորներ և 162 միլիոնէ աւելի աշխատութեան օր կորսուած է։

1924էն 1930 Գերմանիոյ մէջ, գործադուլները ասոյթնական նըւազում մը ցոյց կուտան։ 1924ին, արձանագրուած են 2012 վէճեր, 1,600,000 գործաւորներու մասնակցութեամբ և 36 միլիոն օրական աշխատանքի կորուստով։ 1930ին պատահած են միայն 320 վէճեր, իսկ աշխատանքի կորուստը եղած է 2,322,000 օրական միայն։ Միացեալ Նահանգներու մէջ, աշխատանքի օրերու կորուստին մեծագոյն թիւերը արձանագրուած են 1927ին՝ 37,799,000 օրականով եւ 1928ին՝ 31,556,000 ով։

ԿՈՉ ՄԸ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԱՅ ՊԱՏԱՆԵԱՅ

Հայ պատանի...

Հայ ազգը, մարմինէդ մարմին, ոսկորէդ ոսկոր և արիւնէդ արիւն քու. հայ ազգդ, սա տասնեակ մը տարիներու ընթացքին չատ բան կորսնցուց, ինչպէս, հոգեկան, իմացական, նիւթական և բիւրաւոր թանկագին կեանքեր։

Այսօր գիտուն, այն՝ հրդեհուած անտառի մոխրակոյտէն նոր բոյս մըն է որ կը ծլի, վերաշինելու քանդուած օճախները, վերազարդարելու թալանուած վայրերը եւ վերագտնելու կորսուած գանձերը։

Այո՛, քայքայուած ընտանիքներ, սև բաղդի ձգուած եկեղեցիներ, և ձուլման ենթակայ հայ գաղութներ զրկարաց քեզ կը սպասեն...

Օտար հորիզոններու ներքև իրենց խեղճ հիւղակը չինած, և ցոլրեկ ու գիշեր լալով իրենց ծննդեան սև օրը անիծող տառապեալներ, ցաւերէն սփոփուելու, ճնշող բեռէն թեթևնալու և պայասնով գարմանուելու համար քեզ կը ըսպասեն։

Քեզ կը սպասեն, այն բոլոր վտարանդի բեկորներ, ոչ թէ իրենց վրայ իշխելու, այլ ծառայելու, տարտակից ըլլալու։

Հայ պատանի...

Այսօր ազգ մըն ենք թշուառական... Ապագա՞ն, անծանօթ...! Բարեկամնե՞ր, հեռացած...! Ցո՞յս, մարած...

Սակայն կեցիր, ասով չեմ ուզեր որ յուսալքուիս, քանզի ունինք երիտասարդութիւն, առողջ և եռանդուն։ Դուն ալ կը պատկանիս այդ դասին։ Առջեդ բացուած է ասպարէզ մը, ասպարէզ մը եւ կուսակցութենէն սուելի բարձրանալու։ Ինչպէս ես, ինչպէս, հոգեկան, իմացական, նիւթական և բիւրաւոր թանկագին կեանքեր։

Այսօր գիտուն, այն՝ հրդեհուած անտառի մոխրակոյտէն նոր բոյս մըն է որ կը ծլի, վերաշինելու քանդուած օճախները, վերազարդարելու թալանուած վայրերը եւ վերագտնելու կորսուած գանձերը։

Այո՛, քայքայուած ընտանիքներ, սև բաղդի ձգուած եկեղեցիներ, և ձուլման ենթակայ հայ գաղութներ զրկարաց քեզ կը սպասեն...

Օտար հորիզոններու ներքև իրենց խեղճ հիւղակը չինած, և ցոլրեկ ու գիշեր լալով իրենց ծննդեան սև օրը անիծող տառապեալներ, ցաւերէն սփոփուելու, ճնշող բեռէն թեթևնալու և պայասնով գարմանուելու համար քեզ կը սպասեն։

Քեզ կը սպասեն, այն բոլոր վտարանդի բեկորներ, ոչ թէ իրենց վրայ իշխելու, այլ ծառայելու, տարտակից ըլլալու։

Հայ պատանի...

Այսօր ազգ մըն ենք թշուառական... Ապագա՞ն, անծանօթ...! Բարեկամնե՞ր, հեռացած...! Ցո՞յս, մարած...

Սակայն կեցիր, ասով չեմ ուզեր որ յուսալքուիս, քանզի ունինք երիտասարդութիւն, առողջ և եռանդուն։ Դուն ալ կը պատկանիս այդ դասին։ Առջեդ բացուած է ասպարէզ մը, ասպարէզ մը եւ կուսակցութենէն սուելի բարձրանալու։ Ինչպէս ես, ինչպէս, հոգեկան, իմացական, նիւթական և բիւրաւոր թանկագին կեանքեր։

Այսօր գիտուն, այն՝ հրդեհուած անտառի մոխրակոյտէն նոր բոյս մըն է որ կը ծլի, վերաշինելու քանդուած օճախները, վերազարդարելու թալանուած վայրերը եւ վերագտնելու կորսուած գանձերը։

Այո՛, քայքայուած ընտանիքներ, սև բաղդի ձգուած եկեղեցիներ, և ձուլման ենթակայ հայ գաղութներ զրկարաց քեզ կը սպասեն...

Օտար հորիզոններու ներքև իրենց խեղճ հիւղակը չինած, և ցոլրեկ ու գիշեր լալով իրենց ծննդեան սև օրը անիծող տառապեալներ, ցաւերէն սփոփուելու, ճնշող բեռէն թեթևնալու և պայասնով գարմանուելու համար քեզ կը սպասեն։

Քեզ կը սպասեն, այն բոլոր վտարանդի բեկորներ, ոչ թէ իրենց վրայ իշխելու, այլ ծառայելու, տարտակից ըլլալու։

Հայ պատանի...

Հայ ազգը, մարմինէդ մարմին, ոսկորէդ ոսկոր և արիւնէդ արիւն քու. հայ ազգդ, սա տասնեակ մը տարիներու ընթացքին չատ բան կորսնցուց

ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

ԿԱՐՄԻՐՆԵՐՈՒ ԲԱՐԻՔՆԵՐԸ...

ԱՆԽՈՀԵՄ ՀԵՐՔՈՒՄԻ ՄԸ ՍՐԴԻՆՔԸ

«Լ'Օրիան» իր 25 Օգոստ. 1931 թիւով կը գրէ.—

«Հայ երիտասարդներու» խումբ մը այսպնելով Զիներորական Դաշտանեն կողմէ վերջին դասապարտեալներու արարքները, մեզի կը դրդեն բարոյական մը որ թեր. ծայրէ ծայր վերջին ասիճան բարեկիրթ չէ, այնուամենայնիւ աւելաւ է արտայայտելու բուռն յուզում մը։

Բոլոր սրբագրութիւնները կատարելի է եղոյ, անա բնագրին մատդրութիւնը։

«Քիր թերթի ամսոյս 21ի թիւի «օրուան դէպքերուն» մէջ կը կարդանք գրութիւն մը որ կը վերաբերէ մեր ազգային զգացումները ինչպես նաեւ հայախանց գաղափարները։

«Իսկապէս ցաւալի է որ Լիպանո-Սիրիական մամուլը կը ջանայ յաճախ անարդար եղանակներով վնասել հայ գաղթականներու։

«Մենք չենք կարծեր որ կարմիր վտանգը զայ հայ ժողովուրդէն որ աւելի մտահոգուած է իր կեանքը շահելու քան իր ժամանակը եւ ուժերը կորսնցնելու համայնավարական խառնակչութեան մը նպատակով։

«Ժամուար է տարածել համայնավարական միտքը հայ շրջանակներու մէջ եւ ձեզմէ կը խնդրենք որ դադրիք մտատանջելէ սիր. հասարակութիւնը չափազանց մութ խօսքերով։ Դուք լաւ գիտէք որ այս քանի մը «ստահակ»ները չեն, որոնց վրայ ծեռք դրած է ոստիկանութիւնը, որ կարող են տարածել պոլշեւիկեան գաղափարը։ Կան անտարակոյս ազնիւ մարդիկ որ զանոնք կը քաջալերեն եւ որ շահ ունին այժմու կառավարութեան տապալումին մէջ, անոր տեղը գրաւելու յոյսով։

«Հիմն. Ապահովութիւնը աւելի լաւ պիտի ընէր եթէ մտնէր գործաւորի շրջանակներէն աւելի բարձր շրջանակներուն մէջ։

«Դուք ձեզի կը շնորհաւորէք աշխարհի ամենահիւրընկալ ապաստանարանը հայերուն տուած ըլլալու ձեր վեհանձնութեան համար։ Ձեզմէ շատ երախտապարտ ենք այս ազնիւ քայլին համար, բայց կը կարծենք որ պարտաւոր ենք նախ շնորհակալութիւն յայտնել հոգատար իշխանութեան, առանց որուն մենք երբէք պիտի չընդունուէինք այս երկիրը։

«Աւելի զատ, այն օրը որ Սիւրիա եւ Լիբանան իրենք իրենցմէ կախում ունենան, դուք պիտի չբերեսցնիք, կը կարծենք, գէշ կերպեր գործածելէ հայ գաղութին նրկատմամբ։

«Մեզի շնորհուած հիւրընկալութիւնը բարեկրթութեամբ գործածելու զգացումը ունինք մենք, Բնական է քանի մը խառնակիչներ չեն որ առոր ապացոյցը պիտի տան։

«Հայ բնակչութիւնը «խափանիչ» է միայն իր օրինաւոր մրցակցութեան պատճառով, որը կը ձգտի բարելաւելու կեանքին պայմանները։

«Սակայն անհիշդ է ըսել որ այս բնակչութիւնը վտանգաւոր է, որովհետեւ այս երկիրը պաշտպանողներուն առաջինը պիտի ըլլայ, երբ անհրաժեշտութիւնը ներկայանայ։»

Մեզի մեզի քոյլ կուտանք նախ դիտել տալու այս իսկապես վայրի բզբակցութիւններուն, որ իրենց հեղումը կ'ուզուի թերթի մը որ ուժգնօրեն պատպանած ըլլալուն համար հայ գաղութը երկու ամիս կախակալուեցաւ 1928ին։ «Լ'Օրիան» կը կարծէր որ հալածանքներու զոհերուն հանդէպ ունեցած իր համակրութենին բաւական գրաւականներ տուած էր, հարկաւոր պարագային քանի մը թելադրութիւններ եւ ազգարարութիւնները անոնց ուղղելը ինքնիրեն թոյլատրելու համար։

Մեր բողոքներու վերաբերումն իսկ կը փասէ որ մեզմէ չափազանց իրաւունք ուզեցին։

Ի՞նչ «ազգային» զգացումներու մասին կը խօսին։ արդարեւ իրենց բողոքին մէջ, ո՞ր «քաղաքական» գաղափարներուն ակնարկութիւն կ'ընեն։ Հայերը Լիբանանի հպատակութիւնը չընդունեցին։ Ձի՞ր երկիրը... բայց այս երկիրը իրենցը դարձած չէ՞։ Իրենք ալ մաս չե՞ն կազմեր Լիբանանեան հայրենիքին։ Իրենք ալ չե՞ն շահագրգռուիր մեզի պէս խաղաղութեան եւ հանրային անվտանգութեան պահպանութեամբ։ Իրենք ալ չե՞ն վայելեր ան նոյն իրաւունքները որ կը վայելեն միւս բոլոր հոպմացիներու դասակարգերը, չե՞ն օգտուիր նոյն երաշխիքներէն։

Այս ըսելէ յետոյ, ինչ որ կը վերաբերի պոլսեւիկեան քարոզչութեան, մեր խօսքերու «պայծառատեսութիւնը» կամ ոչ պայծառատեսութիւնը ոչինչ կրնայ փոխել հնեւեալ իրողութիւններու նիւթականութենէն։

1.— Լիբանանցի յրագրողներ չեն, այլ Ընկ. Ապահովութեան Տարանացի գործակալներն են որ տեսան թէ համայնավար քարոզչութեան եւ գործունէութեան կեդր. օճախը կը գտնուէր հայ գաղութին մէջ։

2.— «Ստահակ» կամ ոչ «ստահակ» վերջերս գին. արդարութեան յանձնուած վեց պոլսեւիկ գործակալն հինգը հայ էր։

Ն սոնի են պատասխանող բդրարարներէն մեզի յանձնուած եղելութիւններն ու թիւերը։ Մենք բան մը չենք կրնար փոխել անոնցմէ։ Մենք կը ստուգեցինք բան մը չկարենալ փոխել անոնցմէ։ Զգուշացնելով հայ ընտանին վտանգէն որ կրնար յառաջանալ, իրեն որման եւ մեզի համար, իրերու նման կացութեան մը ծանրացումն, խոհեմութեան պարտականութիւն մը կատարելով մեկեղ, բարեկամական քայլ մը առիթ։ Մեզի կը թուի թէ մենք ըսա գէշ կերպով վարձատրուեցանք։ Մերոնցի եւ Ատանցի գաղթականներ, որ կ'ուզեն երախտապարտ ըլլայ «միայն հովանաւոր տերութեան նանդէպ» կը պարտին սակայն մրցածել որ Տրանս. վեհանձնութիւնը գործադրուեցաւ սիր. եւ Լիբանանեան հոգի մը վրայ։ Գ. Տէպպասը չէ որ պարպեց Կիլիկիան 1921ին։ Ատիպ փաստ չէ, ոչ ալ բարի Շեյխ Թանէսցիներ որ սատարեցին Անկարայի համաձայնութիւնն ու Լօզանի դաշնագիրը, բայց Գ. Տէպպասի եւ Շեյխ Թանի երկրին վրայ է որ յարուցուեցաւ Զոր. Կուրոյի եւ Գ. Ֆրանկլէն Պույեսնի կողմէ կնքուած Ֆրանս. պարտքը։

Մեր հայ համամարդանցիները ինքզինքին աւելի պիտի պատուէին ասիկա ճանչնալով։

Ս. Ծ. Նորէն սայթաքման մէջ է մեր պաշտօնակիցը «Լ'Օրիան»։ Քանի մը տասնեակ հայ համայնավարներու պատճառաւ ամբողջ Լիբանանի եւ Սիւրիոյ հայ գաղութը ամենածանր մեղադրանքներով դատապարտելէ վերջ, այս անգամ ալ անպատասխանատու եւ անխոհեմ գրութիւն մը վերագրելով հայ ելբիտասարդութեան, նոր յարձակումներ կը գործէ։

Եթէ իսկապէս «Լ'Օրիան»ի խմբագրութեան ղրկուած յիշեալ նամակին հեղինակը հայ մըն է, կամ այն է որ զուրկ է ան ազգային զգացումէ եւ անձնուէր մեր ժողովուրդի մտածողութեան, եւ կամ ալ տգէտ ու իմաստակ թեթեւաբարոյ մէկն է։ Որովհետեւ հովանաւորեալ, երկիրներու մէջ գտնուող հայերը երախտագիտական սնկեղծ զգացումներ կը տածեն տեղ. ժողովուրդին հանդէպ եւ ամէն յարմար առիթով չեն թերանար արտայայտելէ այդ զգացումները։

Մենք դեռ կ'անդրադառնանք այս խնդրին։

ՍԵՒԱՆԻ ԼԻՃԸ

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՂԲԻՒՐ

Հայաստանի թերթերու համաձայն, Սեւանի լիճը իբր ելեկտրականութեան աղբիւր օգտագործելու խնդիրը նորէն օրակարգի վրայ է։

Բարձրութեան տեսակէտով, Սեւանի լիճը ամենեն մեծն է։ Մակերեսն է 1413 քառ. քիլոմէթր, իսկ խորութիւնը՝ մինչեւ 89 մէթր։

Լիճեն դուրս կը հոսի միայն Զանգու գետը, որ կը թափի Արաս գետին մէջ։

Զանգու գետին միջոցաւ ջուրին շատ անենան մէկ մասն է որ դուրս կը թափի։ Երբ աւելցուի գետին ջուրը, կարելի է մօտ 100,000 հեքթար հող ոռոգել։ Այս խնդիրը 1926ին սկսեալ գրաւած է Մոսկուայի գիտական ակադեմիայի ուշադրութիւնը։ Սակայն ներկայ շինարարութիւնը արագ լուծում կը պահանջէ, որովհետեւ ասկէ կախուած են Հայաստանի բամպակի եւ ուրիշ նիւթերու զարգացումը, ինչպես նաեւ ելեկտրականութեան աղբիւրի ապահովումը։

Ներկայիս արդեն կազմուած են Զանգու-Սեւան ջրային ծրագիրը, որուն համաձայն Զանգու գետին վրայ պիտի տիւնուին վեց ջրելեկտրական կայաններ, 250—300 հազար քիլովաթ ուժով։

Այդ վեց կայաններն են.—Բարվանսարա, Արզնի, Քանաքեռ եւ Ծ. Գետեւան (երկու կայան)։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԻՒՐԻԱՅԻՆԵՐՈՒՆ ԲՈՂՈՔԸ ՆԱՊԼՈՒՍԻ ԴԷՊՔԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻՒ

Նապլուսի վերջին դէպքերը սկսած են արձագանգ գտնել նաեւ Սիւրիոյ արաբերուն մէջ։ Մասնաւորաբար Դամասկոսի ազգայնական շրջանակները շատ ազդուած ՊՆեն։

Յատկապէս հեռագիրներ ղրկուած են Պաղեստինի իսլամական շրջանակներուն։ Իսլամական ժողովի կողմէ զրկուած հեռագիրը կ'ըսէ. «Բռնապետներու դէմ կիներու եւ հրիկ մարդոց կողմէ ցոյց տրուած դիմադրութիւնը, ազգային պայքարի փայլուն մէկ էջը պիտի կազմէ»։

Բացի այդ, բազմաթիւ բողոքի հեռագիրներ դրկուած են Անգլիա եւ Պաղեստինի Բ. Գօմիսարին։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՊՈՅՔՕՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Հանրակառերու դէմ սկսած պոյքօրը ցարդ բուռն կերպով կը շարունակուի Դամասկոսի մէջ։ Հանրակառերը պարապ կ'երթեւեկեն, մերթ ընդ մերթ պայթուցիկ ռումբեր կը նետուին գիծերու վրայ։ ոչ ոք կը հեծնայ բոլոր գիծերու վրայ։

Ընկերութիւնը կր յամառի իր տեսակէտին վրայ եւ ոչ մէկ զիջողութիւն կ'ստանձնէ։ Կառավարութեան ջանքերը, վերջ տալու համար պոյքօրին, ապարդիւն կը մնան։ Ժողովուրդը կը պնդէ իր պահանջներուն վրայ։

ԲՕԼՇԷՎԱՅԻ ԱՒԵՐՆԵՐ ՕՐԱԿԱՆ 80 ԴԷՊՔ

Իրաքի մէջ այնքան սասկացած է օրերուն որ ամսոյս 25ին սկսեալ օրական 20—30 դէպքեր կը պատահին։ Ամսոյս 23ին Պասրայի մէջ 83 դէպքեր պատահած են. որոնցմէ 59ը մեռան։ 26ին 67 դէպքեր 53ը մեռան։

Լիբանանի եւ Սիւրիոյ կառավարութիւնները դրացի երկրին մէջ պատահած այս ահիսաբեր հանգարակին առթիւ շատ մտահոգուած, առողջապահական միջոցներ ձեռք կ'առնեն։ Նոր յայտարարութիւններ ուղղուած են ժողովուրդին, որով կ'արգիլուի Իրաքեն եկող ճամբորդներու հետ յարաբերիլը։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ ՊԱՅԹՈՒՑԻԿԻ ՄԸ ՁՈՒԼԸ

Ամսոյս 26ին, Դամասկոսի մէջ, երեկոյեան ատենները, ոսիկանները լսեցին ռումբի մը պայթիւնը։ Իսկոյն տեղւոյն վրայ փութացին ոսիկանական ցնորեն եւ ճնշիչներ։ Մրցան տուն մը եւ նոն գտան Մուհամմէտ Թրապլուսին, որ արիւնլուայ վիճակի մէջ գտնուած էր։ Մնար խոր կար կարգ մը դեղեր, փոխրիկ քարեր եւ երկաթի կտորներ։

Ցեռ ճնշութեան հանդիպելու որ ան պայթուցիկ ռումբեր կը պատրաստէր պոյքօրի գործին մէջ գործածուելու համար։ Պայթուցիկներեն մէկը ճնշման սասկութենեն տաճնալով պայթած էր եւ որմէ կրակ առած էին ուրիշ պայթուցիկներ եւ։ Պայթումը այնքան զօրաւոր եղած է որ Մուհամմէտ Թրապլուսիի գլխեն մաս մը փրթած եւ դիմացի պատը փգած էր։

«ԷԼ ՆԻՏԱ»Ի ԿԱԽԱԿԱՅՈՒՄԸ

«Էլ Նիտա» թերթի կախակալումը վերացնելու համար տեղական թերթերու խմբագիրներ եւ տպագրական ատելատուներ խնդրագիրներ ներկայացուցին հանրապետութեան նախագահին։

Ինչպէս յայտնի է երկու ամիսի վեր, հանր. նախագահին հրամանագրով կախակալուած է սոյն թերթը։

ԿԱՇԱՌԱԿԵՐ ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐ

Ամսոյս սկիզբը երկու ոսիկաններ՝ Գրսնաեա Հրլու եւ Իպրահիմ Անեարի Տանր էլ Վանի օրջանին մէջ հանդիպած էին օրի բեռնատարուած իճնաարձի մը։ Ոսիկանները վեց ոսկի կատառ առած էին անոր անցքը արգելելու համար։

Դատավարութիւնը տեղի ունեցաւ առջի օր այս երկու կատառակեր ոսիկաններու եւ վնիռ տուեցաւ անոնց պատասխանկութեան։

Գ. ՏԷՒՈՒ ՄԵԿՆՈՒՄԸ

Գ. Տէիս արդարութեան ճնիչ, կարեւոր պատասխի մը կոչուած ըլլալով Փարիզի մէջ, մօտերս Ֆրանսա պիտի մեկնի։

ՊԱԳԵՍԱՐ ԹՄՐԵՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

Մեզի կ'իմացնեն թէ թմրեցուցիչներու գործածութեան դէմ պայքարելու համար միութիւն մը կազմուելու վրայ է։ Հիմնադիր անդամներ սեպ. Յիսն. Տէր. Մոհամմէտ Խալեսի դարմանատունը պիտի հաստատուին, լսելու համար թմրեցուցիչներու դէմ պայքարելու գործին մասնագէտ Տէր. Աղեքսանտր Սալեմի մեկ դասախօսութիւնը։

ՆԱԽԱՐԱՐՈՒՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Նախարարաց խորհուրդը գումարուեցաւ անցեալ երեքշաբթի, Գ. Շ. Տէպպասի նախագահութեամբ եւ ուսումնասիրեց Առուեսներու եւ Արհեսներու վարձարանի ուսուցչական մարմնի կազմութիւնը, ինչպէս նաեւ պանդոյլ կեղծողներու դէմ առնուելիք միջոցները։

ՄԱՐՏԻՐՈՍՆԵՐՈՒ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԸ

Մեր ընթերցողները կը յիշեն թէ հինգ տարի առաջ հանգանակութիւն մը բացուեցաւ պատերազմի ընթացքին Լիբանանցի ջարդուողներու յիշատակին առնան մը բարձրացնելու համար։ Հանգանակութեան արդիւնքը այն ատեն յանձնուեցաւ փարիզաբնակ Տոք. Եմիլ Արապի։ Կառավարութիւնը բազմաթիւ անգամներ դիմած էր Տոքթ. Արապին որ վերադարձնէ խնդրոյ առարկայ դրամը, սակայն ան յամառած էր զայն պահել։

Կառավարութիւնը օգտուելով Հապիպ պէյ Թրասի Եւրոպա հանգիստ առիթեն, անոր յանձնարարեց որ դիմէ Տոք. Արապի հանգանակութեան արդիւնքը Լիբանանի գանձանան վերադարձնելու համար։ Փոքր Սեռայ հասած նամակ մը կը ծանուցանէ Հապիպ պէյ Թրասի առաքելութեան յաջողութիւնը։

ԿՈՒԻԻ ՀԱՆԳԱՍԱՆ ՄԷՋ

Նախանցեալ գիշեր, հանրասան թաղին մէջ, Իպրահիմ հանը Թոնիի խալի անուն երիտասարդ մը կուիի բռնուեցաւ բանի մը երիտարդներու հետ, որոնց մէջ կային կարգ մը գինուորականներ։

Օգիեն եւ բարկութենեն խեղճացած, Իպրահիմ դանակը ձեռքին, նեռուեցաւ երիտասարդներուն վրայ եւ անոնցմէ բանի մը հոգի ծանրապես վիրաւորեց։

Վիրաւորները անմիջապէս առաջնորդուեցան հիւանդանոց, իսկ ոճրագործը՝ բանտ։

ԺՈՂՈՎ Բ. ԳՕՄԻՍԷՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Բ. Գօմիսէրը հովանաւորեալ երկիրներուն մէջ ներկայացնող պատուիրակները պրն. Հէլօի նախագահութեամբ ժողով մը գումարեցին յետոյ վերադարձան իրենց երկիրները։

Ըստ արաբ մամուլի կարծիքին՝ Բ. Գօմիսէրը այժմու իրական կացութեան մասին տեղեկագիր մը ուղղած ըլլալով, այս ժողովը գումարուեցաւ։

ՄՈՒՍԱ ՊԷՑ ՆԱՄՄՈՒՐ ՁԱՀԼԻԻ ՄԷՋ

Ներքին նախարար Մուսա պէյ Նամմուր Զանլի այցելած ըլլալով ադիր ունեցաւ հաստեցնելու կարգ մը Զահլիցիներ եւ Մարսիլիցիներ որ ատենն մը ի վեր բռնամարդան գիրքի մը մէջ կը գտնուէին։

ՈՃԻՐ ՄԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ ԿԻՆ ՄԸ Կ'ՍՊԱՆՆՈՒԻ ԻՐ ԵՂԲԱՅՐԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ

Մուրաս Ճապրիի ոճիրն յետոյ անա ուրիշ մը եւս որ նիւթ կը հայթայթէ տեղական մամուլին եւ խօսակցութիւններուն։

Հինգ տարի առաջ, ամուսնի մը ամուսնալուծում ձեռք բերած էր իր կնոջ հանդէպ։

Անհաւատարիմ կինը, Զահիտէ Սալիհ, ուրիշ մարդու մը հետ ամուսնացաւ, բայց չհրաժարեցաւ իր գէշ վարմէ։ Նոյն ցանկասէր ու զգայնոտ, անոր վիճակուեցաւ մեռնել բաղմին հանրատուն։

Զահիտէի եղբայրը Ալի Սալիհ չիրցաւ տանիլ իրենց ընտանիքի անպատուութիւնը ու հրդուեցաւ Սալիհներու աւրատաւորուած համբաւին վրէժը լուծել։

Անհաւատարիմը յաջողեցաւ տիրել իր եղբօր գերադրգռուած ջիղերուն անոր մերթ ընդ մերթ դրամ տալով։ Եղբայրը լռեց։

Դէժբախտաբար Զահիտէ ունեցեր ուրիշ եղբայր մը ալ։ Արտասահմանեն վերադառնալով իմացաւ իր քրոջ տխուր վիճակը։ Ցեռյ որոշեց իր եղբօր հետ ընտանիքին վրէժը լուծել։ Հանրային կիներու տարբերական արձակուրդի միջոցին, Ալի եւ իր եղբայրը դանակներով խոյացան Զահիտէի վրայ եւ քանի մը վայրկեանի մէջ զայն կտոր կտոր ըրին։

Ոճրագործները ձերբակալուելով արգելափակուեցան Հալեպի բանտին մէջ։

ԿՈՒԻԻ ԲԱՐԵԻԻ ՀԱՄԱՐ

Հասան Ապտիլ Քաֆէր Շար անուն երիտասարդ մը առանց բարեւելու անցաւ Իպրահիմ Քանիպի մօտեն։ Այս վերջինը սասկի զայրացած, սկսաւ հայհոյել։ Երկար կռիւ մը յետոյ, Քանէպ դանակով մը ծանրօրեն վիրաւորեց Ապտիլ Քաֆէրը։

Վիրաւորեալը յուսահատ վիճակի մէջ հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։

ՊԱՐՍԻԿ ԴԱՀԱՌԱՌԱՆԸ

Պարսկասանի գանձատանեն Շանպուր Մուհամմէտ Ռիզա յառաջիկայ ամսոյն 10—1 ին, ընկերակցութեամբ երկու հոյերուն եւ արդարութեան նախարարի զուկին պիտի գան հաղորդ եւ պիտի մեկնին Եւրոպա։

ՀՐԴԵՀ ԶԱՀԼԻԻ ՄԷՋ

Անցեալ կիրակի, Զահլի Օգէյ Բաարի սինեմային մէջ հրդեհ մը ծագեցաւ։ Ժապաւէնները հրոյ ճարակ դարձան։ Ներկայները սարսափած սկսան ճիչեր արձակել եւ օգնութիւն խնդրել։

Զահլիի երիտասարդութեան անձնուիրութիւնը անգամ մը եւս ի յայտ եկաւ։

Բազմաթիւ երիտասարդներ իմբրզինքին վազեցին, բոցերուն մէջ կը նետուէին, մարդիկ ազատելու համար։

ՊԱՇՏՕՆ Կ'ՈՒԶԷ

Փոխարարու եւ Ֆրանսերէն ու իտալերէն լեզուներու քաջածանօթ հայ երիտասարդ մը, օրուան որոշ ժամերուն, կրնայ հատուկապէս եւ թղթակցութեան վերաբերող գործեր ստանձնել, մաքրագրի պայմաններով։

Գիմել՝ խմբագրութեան։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԷՆԻԶԷԼՈՍ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Կարեւոր տեսակցութիւններ Ըմբէր փաշայի եւ Արտաֆի նախարարին հետ

ՊՈԼԻՍ, 22.— Յունաստանի վարչապետ Պ. Վէնիզէլոս վարը, ժամը 15ի մօտերը Պոլիս կը հասնի ուումանական «Տաշիա» շոգենաւով։ Պ. Վէնիզէլոս երկուշաբթի դէպի Պիրէոն պիտի մեկնի միւնոյն շոգենաւով։

Պոլիս դտնուած միջոցին հելլէն վարչապետը Ենիգիւղի մէջ հիւրը պիտի ըլլայ հելլէն դեսպան Պ. Փօլիխրոնիատիսի։

— Տրուած տեղեկութեանց համաձայն, Պ. Վէնիզէլոս Պոլիս հանդիպելուն առթիւ, շատ հաւանական է որ տեսակցութիւն մը ունենայ վարչապետ Իսմէթ փաշայի հետ որ ներկայիս Հէյպէլի կղզի կը գտնուի իր եղբօր տունը։

Միւս կողմէ հաւանական է որ տեսակցութիւն մը ունենայ նաեւ արտաքին գործավարութիւնի Բիւշրու պէյի հետ, որ Ժընէվ երթալու համար այսօր Պոլիս կը հասնի։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅԵՐԸ

Այնտերիա՞ կը Փոխադրուին

Աթէնքի «Նոր Օր»ը կը գրէ.— Կառավարական շրջանակներէ մեր ստացած տեղեկութեանց համաձայն, Ազգերու Դաշնակցութեան նախաձեռնութեամբ քանի մը հազար հայ գաղթականներու այլուր տեղափոխութիւնը վերջնականապէս որոշուած է։ Փոխադրութեան վայրի մասին թէն լռութիւն կը պահուի, բայց կ'ենթադրուի թէ Ալճերիան է։ Նոյն տեղեկութեանց համաձայն, ստիպում կամ բռնադատում չպիտի ըլլայ։

Ազգերու Դաշնակցութեան պատկանող մարմինը հայ գաղթականներու այլուր փոխադրութեան որոշումը տուած է հելլէն կառավարութեան կրկնակ դիմումներուն վրայ։

Անկախաբար ասկէ, կը խօսուի տասը հազար գաղթականներու Հայաստան փոխադրութեան մասին, որոնց կարեւոր մէկ մասը Յունաստանէն և Մեսսեալները Սուրիայէն եւ Պուլկարիայէն։

Ամէն պարագայի տակ, յայտնի կ'ըլլայ թէ յունական գաղութը մատնուած է մեծ տագնապի մը, որուն լուծումը այս կամ այն ձեւով, դրաված է հրամայական պահանջ։

Շատ ցաւալի է որ ներկայ դժուարութիւններուն կուրծք տալու և ժողովուրդը պաղորիւն պահելու համար ազգ. վերին իշխանութիւն գոյութիւն չունի, և գործերը մնացած են հրեսի վրայ։

Պաղեստինի խառնակութիւնները կը շարունակուին

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼ ԱՆԴՐՅՈՐԴԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Նապլուսի ցոյցերէն վերջ կառավարութիւնը 200 ցուցարարներ ձերբակալած է եւ անոնց մէկ մասը յանձնած զատատան։ անմիջապէս տեղի ունեցած է դատավարութիւնը և մերժուած փաստաբան վարձելու անոնց պահանջները։

Անոնցմէ չորս հոգի մէկական տարուան եւ քսան հոգի երեքական ամսուան բանտարկութեան դատապարտուած են և ղրկուած Երուսաղէմ։ Կացութիւնը շատ վտանգաւոր է։ Երուսաղէմէն կարեւոր ուժեր ղրկուած են Նապլուս։

Անգլիական գործադուլ յայտարարած է, իբր բողոք Անգլ. կառավարութեան։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԴԱՀԼԻՃԸ

ԿԱԶՄՈՒԱԾ

Լոնտոն.— Ազգային համագործակցութեան կառավարութիւնը կը պատրաստէ 4 ընկերվարական, 4 պահպանողական, 2 ազատական։ Պրն. Մաքտոնալտ եղաւ վարչապետ եւ գանձային նախարար, պրն. Պալտուին՝ լիբերալներու տան, իսկ Բիսինկ՝ արտաքին նախարար։

Լոնտոն.— Պրն. Մաքտոնալտ, իր խօսքը Անգլիական ազգին ուղղելով յայտարարեց որ ազգային դանդին մը կազմելով երբէք չէ հրաժարած իր քաղաքական համոզումներէն։

յարձակիլ թշնամիին վրայ որ ռազմաղաշտը լաւ ճանչնալու սովորութիւնը ունէր։

Երբ արեւը հորիզոնին վրայ սփռեց իր կարմիր ճառագայթները՝ Ֆրանսացի, Բորդուկալցի և Իտալացի զինուորները մտան ծառերուն մէջ։

Շատ հեռու չգացին։ Նուտով հանդիպեցան Մանիեուամներուն։ Ցիրաւի ալ՝ անոնք կատարեալ պատերազմիկներ էին։ Գոյնզգոյն փետուրներով զարդարուած գլխարկներով իրենց կիսաբերկ սեպհաւ մարմինները ծածկուած վէրքերով, վայրենի աղաղակներով ընդունեցին սպիտակամորթներուն երեւումը։

Անոնք աւելի լաւ զինուած և աւելի բազմաթիւ կ'երեւային քան ինչ որ տեղեկացուցած էին հրամանատարին։ Բայց այլեւ գործի սկսուած էր և հետ դառնալը վախկոտութիւն պիտի ըլլար։

Անմիջապէս Մանիեուամները առաջին անգամ իրենց նետերը արձակեցին Բորդուկալցի և տեղացի զինուորները մատացու կրակ մը բացին անոնց վրայ։

Պատերազմը սկսած էր։ Մէկ ժամէ աւելի տեւեց կռիւը, որովհետեւ՝ հակառակ որ Մանիեուամները բարոյալքուած հանդէպ իրենց ունեցած դարաւոր առելութենէն։

Այս վերջիններուն կորուստը շատ ծանր չէր։ Վայրենիները շատ զէշ կը գործածէին իրենց հրացանները որոնք արդէն շատ հին տեսակէ էին։

Բայց ատոր փոխարէն խիստ լաւ կերպով կը գործածէին նետերը և աղեղը։ Պէտք էր շատ զգոյշ ըլլայ անոնց ուղիղ նշանառութենէն վրիպելու համար։

Կռիւը վերջանալու վրայ էր։ Թշնամին կը տկարանար։ Արդէն իսկ խուճապը ծայր տուած էր։

— Հրամանատարը այլայլած՝ ուժգին սեղմեց Ռոպէր Տարդնայի ձեռքը։

— Ցանուն իմ հայրենիքիս՝ որ ձեր երկրին բարեկամ է, բսաւ ան, չնորհակալութիւն կը յայտնեմ պրն. ձեզի։

Պատերազմի պատրաստութիւնը չուտով տեսնուեցաւ։ Որոշուեցաւ որ Ռոպէր Տարդնայի արշաւախումբէն ինքնաշարժերու միայն մէկ մասը պիտի ընկերանան պատերազմիկներուն որպէս զի կարելի ըլլայ աւելի զինուոր փոխադրել։

Ռոպէր Տարդնայ որ անձամբ պիտի քշէր ինքնաշարժ մը՝ իր ընկեր պիտի ունենար հրամանատարը և իր տասնապետները։

Բաւէս խնդրեց որ ինքն ալ ինքնաշարժ մը վարէ։ Նոյնը ըրաւ նաեւ Ժան Մէրկզ, որ չէր ուզեր հոն մնալ։

Միւս հինգ ինքնաշարժերուն համար պարտաւորուեցան վիճակ քաշել, որովհետեւ արշաւախումբին բոլոր անդամները մասնակցիլ կ'ուզէին կռիւին։

Կէս գիշերին ամէն բան պատրաստ էր։

Ուլու-Գէլայի պահականոցին օգնութեան հասնող խումբը կը բաղկանար մաս մը Բորդուկալցի և մաս մը տեղացի հրացանակիրներէ։

Բոլորն ալ լաւ զինուած էին։ Բաւականաչափ ռազմանիւթ և երկար ատեն բաւելու ուտեստեղէն կը տանէին։

Երբ կարաւանը չարժեցաւ ամբութեան փոքրիկ թնդանօթը կոտաց, ողջունելու համար քաջերը որ իրենց կեանքին գնով քաղաքակրթութեան յաղթանակը տանելու կերթային վայրենիներուն։

Իսկապէս՝ այս Մանիեուամները արիւնարբու վայրենիներու վերջին մնացորդներն էին։ Անոնք շատ նեղ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԽԱՉԱԳՈՂ ԴԱՒԻԴ ՍԷԹԻ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Շավպէոի.— Իտալական իշխանութիւնները Մորանի մասնաւոր քննիչ էրութեան յանձնեցին Ֆրանսական կառավարութեան կողմէ պահանջուած բազմիցս դատապարտուած միջազգային խաչագող սիւրիացի Դաւիդ Սէթին, որ 1930ին Ֆրանսայի մէջ իւրացուցած էր 300,000 Ֆրանք։

ՀՈՒՆԳԱՐ ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Պուտապէշտ.— Երկար դիմումներէ վերջ, կ'երևի թէ կոմս Քարոյիի, դահլիճը կազմելու մօտ կը գտնուի։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿԱՐՃ ՊԱՅՄԱՆԱԺԱՄՈՎ ՊԱՐՏՔԸ

Փարիզ.— Ֆրանսական զրաւատան նախկին կառավարիչ ալրն. Մորսօ Պալի հաւաքագումարէն վերադարձին, տեսակցեցաւ պրն Ռ. Լավալի և Ֆլանտէնի հետ Գերմանիոյ կարճ պայմանաժամով պարտքերու ամրացման խնդրին շուրջ։

ԿՌԻԻ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Պերլին.— Ոստիկանութիւնը հաւանաւոր ահաբեկչական խմբակի մը պատկանող դէնքերու, ռազմանիւթի և ռումբերու գաղտնի մթերանոց մը գտաւ Պերլինի արևելեան Թաղի մը չէնքի մը գետնայարկին մէջ։

Ոստիկանութիւնը քննութիւն մը կը կատարէ հասկնալու համար թէ այս մթերանոցի գոյութիւնը ունէ՞ Պալ Պերլին ճեպընթացի դէմ կատարուած ռճրափորձին եւ բրուսիական հանրաքուէի օրուան իրիկունն իսկ սպանուած երկու սպաներու մահափորձին հետ։

Պերլինի հարաւակողմը, Պիթերֆիլտի մէջ, եղեքտրականութեան կեդրոնական կայարանի պաշտօնեայ մը ձերբակալուեցաւ։ Անոր քով կարևոր քանակութեամբ պայթուցիկներ, հրթիռներ, ինչպէս նաև հաւանաւորական պրոպագանդ սրդող թռուցիկներ գտնուեցան։

Հակակրեր պայքարը Սպանիոյ մէջ

Մատրիտ.— Վարչապետ Զամորա արտաքին և դատական նախարարները տեսակցութիւն մը ունեցան պապական նունբակին հետ և անոր բողոքագիրը յանձնեցին Վիթորիոյ եպիսկոպոսին վրայ գտնուած փաստաթուղթերուն մասին։ Ասկէ զատ, նախարարները բացարձակապէս պահանջեցին որ Վատիկանը իր դիրքը հնչէ, հանդէպ Սպանիոյ հանրապետութեան։

Նուիրակը պատասխանեց թէ անկարելի է որ Վատիկանը միջամտէ Սպանիոյ գործերուն։

Գերմանիայեն միջոց վստահութիւն կը պահանջուի

Պալ.— Միջազգային դրամատան յանձնաժողովը Գերմանիոյ ելմտական պէտքերու մասին քննութիւն կատարելէ վերջ, տուաւ իր տեղեկագիրը, ուր կ'ըսէ թէ Գերմանիա կարճ պայմանաժամով 7,400 միլիոն մարքի պարտք ունի։

Տեղեկագրին հաւաձան, անկարելի է երկար պայմանաժամով փոխառութիւն ընել Գերմանիոյ առանց կանխաւ վստահութիւն ներշնչելու Գերմանիոյ ելմտական ապագայի մասին։ Տեղեկագիրը կ'եզրակացնէ թէ վստահելիք գործունէութիւն մը անհրաժեշտ է Գերմանիոյ և եւրոպական միւս պետութեանց միջև։

ԳԵՇ ՕԴԵՐ ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ԱՆՎԵՐՍԻ ՄԷՋ

Լոնտոն.— Հեգեզանման անձրևներ ողողուեցան յառաջ բերին Լիվրփուլի մէջ։ Ճշմարիտ փոթորիկ մը պայթեցաւ որ քանի մը վայրկեանի մէջ հազարաւոր ոսկի մնաս պատճառեց։ բազմաթիւ տուներ ողողուեցան։ Թայմզ գետը յորդեցաւ։ Ալտէրշէթի ռազմափոլները դադրեցան։

Անվերս.— Բազմաթիւ նկուղներ ողողուեցան անձրևներէն։ 2000 տունէ դիմումներ եղան հրշէջներուն, ջրով ողողուած նկուղները պարպելու համար։ Քաղաքին բազ մասիւ փողոցները ճշմարիտ հեղեղատներուն վերածուած են։

ՕԹԵԼ

ԱԼԷՆՊԻ

Hôtel ALLENBY

ԱԼԷՄՊԻ ՓՈՂՈՑ

ԹԷԼԷՖ. 262

ՀԵՌԱԳԻՐ HOTEL ALLENBY

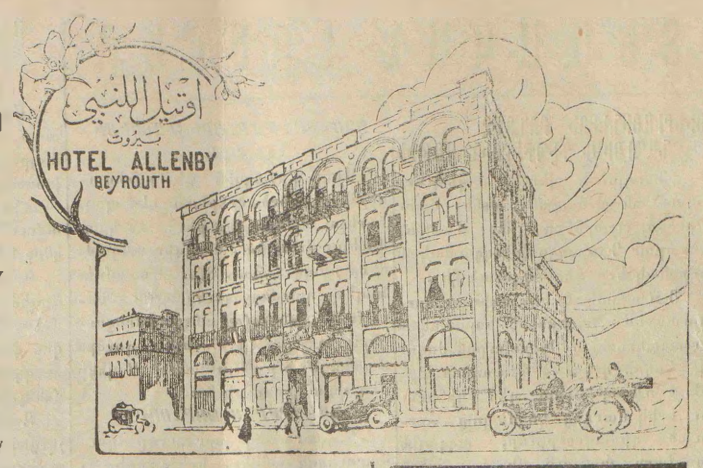

Հայկական նոր օթէլ. անունին չափ փառաւոր, անբաղդատելիօրէն մարքուր, շքեղ տեսարան, բոլոր սենեակները փողոցի կողմ, խնամուած սպասարկութիւն.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԵՂ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐ

ՇԱՏ ԴԻՒՐԱՄԱՏՋԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

ԴԻՄԵՑԷՔ ԵՒ ՊԻՏԻ ՀԱՄՈԶՈՒԻՔ

Տէր եւ տնօրէն՝
ՎԱՀԱՆ ՏԻՐԱՑՈՒԵԱՆ և
Ժ. ԱԲԷԼԵԱՆ

ՏՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԵՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ միայն բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ

ՆԱՀԱՐԻ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ՔԼԻՆԻՔԻ ՄԷՋ

Ամեն օր (Կէսօրէ առաջ 10—12
(Կէսօրէ վերջ 1 — 3

ԾՆԹ.— Հինգշաբթի եւ շաբաթ կեսօրէ վերջ ազատ

հիւանդներուն ձրի։

ԼԻՐԱՆ

Հայկական միակ սրճարան Զանգի մէջ

ՄԱՔՈՒՐ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՄԵՂ ՋԱՒ

ԶԻՆՈՎՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՆԿՈՂԻՆՆԵՐԸ ԿԷՍ ԳԻՆ

ՏՈՒՆ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ՈՒՂՂԵԼ ՕՐՈՒԱՆ

Տէր եւ ցնորէն Ց. ՕՐԱՍԻՄԵԱՆ

ՕԹԷԼ

ԼԻՒՔՍ

ՁԱՀԼԷ ՁԱՀԼԷ ՁԱՀԼԷ ՁԱՀԼԷ

— ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ —

Կեդրոնական ամենագեղեցիկ դիրքի վրայ, բոլորովին նոր կահաւորում
Մաքուր եւ անթերի սպասարկութիւն ու դիւրամատչելի գին
Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ ճաշ
Ընտանիքներու համար մասնաւոր դիւրութիւն

Մեր ճեռնաբանն է՝
1.— *Մաքրութիւն*
2.— *Մաքրութիւն*
3.— *Մաքրութիւն*

ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏՕՔԹ. ՄԻՔԱՅԷԼ ՔԷՇԻՇԵԱՆԻ

(Վկայեալ Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանէն)

Գիտական վերջին մեթոտներով, կատարելագործուած միքրոսկոպական գործիքներով եւ 32 տարուան փորձառութեամբ կը դարմանուին հետեւեալ հիւանդութիւնները.—

Ա.— Վիրաբուժական ամեն կարգի գործողութիւններ։
Բ.— Ծննդաբերութիւն առանց վտանգի, մասնաւոր սպասարկութիւն դիւերուան համար։
Գ.— Իգական սեռի ծննդաբերական գործարաններու հին և նոր բոլորախտերը դիտական վերջին մեթոտներով։
Դ.— Արանց և կանանց ֆրանկախտի ու ջերմամիզութեան հիւանդութիւնները կը դարմանուին նորագիւտ դեղերով և առանց ցաւ։ ներարկումներով։
Ե.— Աչքի ամեն տեսակ հիւանդութիւններ, Բոհալ Մէյլ Լայնի Անգլ. բնկ. պաշտօնական բժիշկի հանգամանքով մեր քննած և դարմանած՝ հազարաւոր հիւանդները առանց արդիւքի իրենց տեղը հանուած են։
Զ.— Ինքմաօրէն կը դարմանուին նաև մալարիան, ներքին և մարքի հիւանդութիւններ ինչպէս նաև երախաներու հիւանդութիւններ։
Է.— Երեքշաբթի օրերը կէսօրէ ետք ժամը 3—6 աղքատներուն ձրի։

Ընդունելութեան ժամեր։ Ամեն օր 8—12 և 3—6

ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ։ Թրամվայի Ընկերութեան մօտ, Առողջութեան դեղարանի քով, Պարպարիներու վերելքին վրայ։—

«Time is money»

Ժամանակը ոսկի է

ԶԷՆԻԹ

ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ ՇՆՈՐՀԻՒ ԻՐ ԱՄԵՆԱՃՇԳՐՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՃՇԳԱՊԱՇՈՒԹԵԱՆ

անգուգական յատկութիւններուն ձեզի դրամ կը տնտեսեն առանց դժուարութեան, կարելիութիւն տալով խնայելու ձեր ոսկիներն անգամ։

Ունիմ ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ թէ նիքել, կիներու եւ այրերու համար։

Կեանքի սղութեան դէմ!

այլեւս ոչ նիւրկայացում ոչ նուագ անհանդէս նուագը ձեր տան մէջ։

ՕՏԷՕՆ

Սկաւառակի եւ ֆոնոֆիլայանի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ լսելու հանոյքը։

ԳՆԵՑԷՔ ՕՏԷՕՆ ՓՕԼԻՕ ՄԸ

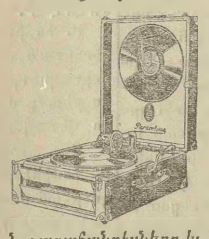

որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ որհիւ այս հռչակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կը բնաք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին սանդգծագրութիւններով։

Այլեւս ոչ նիւրկայացում եւ ոչ այլ նուագահանդէս. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն կեանքի սղութեան դէմ իմենապաշտպանելու։

Ա՛ՊԱՀՈՎՈՒԻՆ ՆԱԵՒ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՏԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ ***ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՇԱՀԻ'Ն*** *(Ֆօշ փողոց)*

Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քաղաքապետարանի դան կից։

ղութիւն պատճառած են բոլոր այն երկրախոյզներուն որ եկած են Ափրիկէի այս մասը հետազօտելու։

Այն բոլոր գիւղերը ուսկից հրոսակները կ'անցնէին՝ կը թալանէին, կը հնձուէին, հրոճարակ կը դառնային։ Կին և երտեայ սուրէ կ'անցնէին իսկ այրերը գերի կը տանէին։

Վերջապէս՝ աւելի անազդու բլլալու համար՝ հունձքը վառելու և ջուրի ակերը թունաւորելու սովորութիւն ունէին անոնք։

— Այդ տեսակ չարագործներու հետ, ըսաւ Բաւլօ մեկնումի ատեն, աղնութեամբ վարուելու չէ։ Հրացանը ճաճելով ցնծութեամբ աւելցուց։

— Պիտի գործէ իմ նրբահաս գեղուհիս. բա՛ն... պան...։ թէև մեծ ուժ մը չեմ ներկայացներ քաջերուն մէջ...։

Ինքնաշարժերը՝ զինուած հրէշներու պէս, գիշերուան մէջ կանոնաւորաբար կը յառաջանային։ Ամենէն առաջ Ռոպէր Տարդնայի վարած կառքը կ'երթար՝ տանելով իր հետ հրամանատարը և Բորդուկայցի սպաները։

Մէկ ժամ խելայեղօրէն վազելէ վերջ էր որ ասպատակներուն հետքը գտան։

Փորերը ճեղքուած կենդանիներ, բանակատեղիի կրակ և ուրիշ ամէն տեսակ մնացորդ ցոյց կուտար թէ աւազակները անցած են այդ տեղէն։

Ալ ամէն վերջ՝ անոնց ձգած աւերի հետքերը բազմացան։

Այնպէս որ դիւրիւն էր հետևիլ իրենց։ Ճիշդ էր տեղացի լրտեսին տուած տեղեկութիւնը։ Մանիեուժաները իրաւ ալ դէպ Ուլու-Գէլամ ամրութիւնը կ'երթային։

Ցաւալին արշալոյսը չէր բացուած երբ ինքնաշարժերը ասպատակներու վերջապահի ուժերուն հանդիպեցան։

Ոչ ոք չկրակեց, որովհետև չէին ուզեր վախցնել թշնամին մինչև որ կարենային հասնիլ այնպիսի տեղ մը ուր անոնք ամբողջովին իրենց ձեռքին տակ ըլլային։

Բայց Բորդուկայցի հրամանատարին մէկ հրամանին վրայ, որ կրկնուեցաւ Ռոպէր Տարդնայի կողմէ ինքնաշարժերը փոխեցին իրենց ընթացքը և սկսան քով քովի յառաջանալ։

Իրարմէ որոշ հեռաւորութեամբ կիսաբոլորակ մը կազմելով՝ Մանիեուժաները չրջապատեցին, ստիպելով զանոնք խմբուելու։

Շարժումը կանոնաւոր կերպով կը կատարուէր երբ հրամանատարը, որ լաւ ուսումնասիրած էր երկրին դիրքերը, սրտնեղած բացագանչեց։

— Այս սրիկաները չատ խորամանկ են, Ֆայեցկը... հակցան որ իրենցմէ աւելի զօրաւորներու հետ կ'գործերին, թէ մենք այս ինքնաշարժերուն մէջ պաշտպանուած ենք իրենց հարուածներէն, և հետևաբար անոնք զէպի փոքրիկ անտառը կը փախչին, որովհետև այնտեղ ծառերը այնքան խիտ են որ մենք չենք կրնար մեր ինքնաշարժերը հոն մտցնել։

Ռոպէր Տարդնայ նեղուեցաւ։ Պէտք է որ փոխեն նախապէս որոշուած կռիւի ձևը և քայլ առ քայլ պայքարէին։

Թիչ ետքը ինքնաշարժերը պաշարեցին անտառակը ուրեղ ապաստանած էին Մանիեուժաները։

Իւրաքանչիւր ինքնաշարժի մէջ երկու զինուոր մնաց, միւսները վար իջան։

Որոշուեցաւ լուսնալուն սպասել՝ յարձակում կործելու համար։ Խենդութիւն պիտի ըլլար մութին մէջ

ՏԱՐԴՆ ԱԶԴԱԿ

*Ինքնաշարժերուն մեր ունեցած մեծ գործունէութիւնը ամէն օր աւելի կ'ապացուցանէ թէ մեր գործարանը ամենայարմար է բոլոր տեսակի ինքնաշարժերուն համար։ Մեր գործարանը ունի ամենայարմար դասակարգի մասնագէտներ։ Մեր գործարանը ունի ամենայարմար գործիքներ